

2. Бугайчук К. Л. Нормативно-правові аспекти вдосконалення санаційної політики України. *Право і безпека*. 2022. № 1 (84). С. 29–38. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2022.1.03>.
3. Доронін І. М. Національна безпека України в інформаційну епоху: теоретико-правове дослідження: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2020. 539 с.
4. Control of internal security services in Council of Europe member states: Report Committee on Legal Affairs and Human Rights. Doc 8301, 23.03.1999. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-XrefViewHTML.asp?FileID=8685&lang=EN> (дата звернення: 03.03.2023).
5. НАЗК та РНБО працюватимуть над тим, щоб українська санкційна політика була ефективною. Офіційний веб-сайт Національного агентства з питань запобігання корупції. 2023. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/nazk-ta-mbo-pratsyuvatyut-nad-tym-shhob-ukrayinska-sanktsijna-polityka-bula-efektyvnoyu/> (дата звернення: 03.03.2023).

УДК 343.35

DOI: 10.31733/17-03-2023-595-596

Вікторія ЗАДОЯ

викладач кафедри загальноправих дисциплін
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ,

ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНОЇ КОРУПЦІЙНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

За сучасних умов національного розвитку в Україні корупція, як самостійний вид злочинності, стає масштабним і вкрай негативним явищем, проникаючи в усі аспекти, і через це поступово факт її існування ставить під загрозу самі основи українського суспільства та національної безпеки. На цьому фоні формується новий характер системної злочинності, корупційні елементи якої є каталізаторами розвитку інших видів злочинності, переважно організованої.

Оскільки корупційна злочинність є особливим загальним видом злочинності, що має всі суттєві ознаки цього суспільного явища (історична мінливість, масштабність, стабільність, самодетермінація, інституційна структурованість, соціальна пасивність), то розглядати лише з точки зору вивчення корупційних злочинів, це концептуальне спрощення та неправильний підхід. Це може призвести до неефективності національної антикорупційної політики, оскільки вона має базуватися на кримінологічних дослідженнях, методологічно обґрунтованих дослідженнях складних суспільних явищ – корупційних злочинів, які нерозривно пов'язані з іншими негативними явищами та процесами в різних сферах корупційної злочинності. Життя, суспільство, політика, економіка, мораль, етика, духовність тощо.

Отже, зважаючи на стрімкі зміни чинного антикорупційного законодавства з одного боку та широке поширення корупційних дій з іншого, необхідно надати додаткові роз'яснення щодо окремих ознак корупційних злочинів. До них відноситься його нова системна, політична, транснаціональна, соціально-моральна та етична природа.

Нові системні ознаки корупційних злочинів яскраво проявляються у посиленні їх організованості та намаганні чинити активний опір соціальному контролю.

Корупційні злочини насамперед проявляються в їх системності. Свідченням цього є поява корупційних мереж, до складу яких входять групи державних службовців, які забезпечують прийняття відповідних рішень, комерційні та фінансові структури, що реалізують отримані вигоди, інтереси, доходи, силове прикриття для представників правоохоронних органів [1].

Тому боротьба з корупційними злочинами має базуватися на системі тривалого та цілеспрямованого кримінологічного забезпечення. Від вирішення питання «хто-кого?» залежить життя нації від цього протистояння двох систем та подолання кризових негараздів і подальший поступальний розвиток українського суспільства.

Сьогодні корупційні злочини практично проникли в різну злочинну діяльність — економічну, загальну, організовану, а також мають ознаки транснаціональної злочинності. Корумповані українські лідери ОПГ поглиблюють зв'язки з іноземними кримінальними структурами, які, в свою чергу, спираються на ці корумповані зв'язки, успішно

використовуючи для цього великі прогалини в українському та міжнародному законодавстві. Ці симбіотичні стосунки є надзвичайно небезпечною пухлиною, яка підтримує основи національної безпеки України та її злочинних партнерів [2].

Корупція має політичне забарвлення. Нарешті, великий кримінальний потенціал ми пов'язуємо з діяльністю державного апарату, а також із такими суспільними негативними явищами, як політична корупція. О.Литвинов з цього приводу зазначив: «Криміналізація корупції в суспільно-політичній сфері відбувається в усіх аспектах. Державні інституції є найбільш активно криміналізованими інституціями, оскільки вони є носіями влади та можуть домінувати над фінансовою, матеріальною, природною, інформаційною державою. Криміналізація інститутів громадянського суспільства — політичних партій, груп, об'єднань та інших громадських організацій, суб'єктів господарювання різних. Схильність до наживи з боку окремих економічно впливових груп, які прагнуть фактично узурпувати державну владу шляхом корупції державних структур» [3].

Говорячи про суспільну морально-етичну символіку корупційних злочинів, слід зазначити, що, на жаль, в українському суспільстві сформувалося толерантне ставлення до корупції, і нерідкі випадки, коли в корупційні відносини втягується велика кількість осіб. Як слушно зазначає М. Мельник, корупція є не лише соціальним явищем, а й психологічним та моральним. Адже вона не існує поза людьми – їхніми вчинками та діяльністю. Корупція – це спосіб мислення, який визначає спосіб життя [4]. Це положення підтверджується тим, що корупція часто використовується пересічними громадянами як «привід» для активного вирішення та вирішення різноманітних проблем. Для багатьох підприємців, посадових осіб, громадян отримання неправомірної винагороди за службові дії, які їм вигідні, стало нормою, буденним явищем. Ставлення такого суспільства до корупції дозволяє їй безперешкодно поширюватися в усіх сферах життя країни.

Загалом корупційні злочини вийшли далеко за рамки звичайних злочинів і стали чинником, який реально загрожує національній безпеці, основі національної системи. Вона набула організованих транснаціональних форм і зв'язків з корупцією. Органи державної влади та управління, включно з правоохоронними органами, постраждали від корупції. Цей злочин проник в економічну, фінансову та політичну системи, органи державної влади та управління. Продовжується тенденція зростання кримінального впливу в приватизованому секторі, Ринок нерухомості, зовнішньоекономічна діяльність, обіг стратегічної сировини та енергетичних ресурсів, автомобільний, алкогольний та споживчий ринки.

Безперечно, що корупція, як самостійний вид злочинності, змінюється, існує в суспільстві та невіддільна від нього, постійно з'являються та відновлюються нові ознаки у міру зміни суспільного життя. Одноразові спроби боротьби з цим видом злочинності не дадуть і не дадуть позитивних результатів. Антикорупційна кампанія, яких чимало, не вплинула на зростання поширеності цього антисоціального явища. Тому висновок про те, що лише національна, комплексна, комплексна, системна, нормативна, наукова політика має реальний шанс ефективно протидіяти корупційним злочинам, для нас є беззаперечним.

---

1. Карпенко М. І., Пашковський В. В. Сучасні ознаки корупційної злочинності та їх зміст. *Юридична наука*. 2013. № 5. С. 54–61.

2. Наливайко, І. О. (2021, December). Сучасні механізми запобігання та протидії корупції в Україні. In *The 5th International scientific and practical conference "Science, innovations and education: problems and prospects"*(December 8-10, 2021) CPN Publishing Group, Tokyo, Japan. 2021. 1068 p. (p. 1036).

3. Литвинов О. М. Сучасні проблеми управління профілактикою злочинів: монографія. Херсон: Олді-плюс. 2003. 312 с.

4. Мельник М. І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії: монографія. Київ: Атіка, 2001. 304 с.